



# HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 12 september 2024

Mål nr  
Ö 7163-23

## **PARTER**

### **Klagande**

Alektum Capital IV AG, CHE-495.613.982  
Gubelstrasse 24  
6300 Zug  
Schweiz

Ombud: Advokat PH och juristen AK

### **Motpart**

NS

## **SAKEN**

Tillstånd till prövning i hovrätt av mål om rättegångskostnader

## **ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE**

Svea hovrätts beslut 2023-09-21 i mål FT 10622-23

## HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen förklarar att Alektum Capital IV AG inte har rätt till ersättning enligt 18 kap. 8 a § rättegångsbalken för sina kostnader i förfarandet enligt lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning.

Högsta domstolen meddelar inte tillstånd till målets prövning i hovrätten. Hovrättens beslut står därmed fast.

## YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN M.M.

Alektum har yrkat att Högsta domstolen ska meddela tillstånd till målets prövning i hovrätten.

NS har förelagts att svara i målet men har inte hörts av.

Högsta domstolen har enligt 54 kap. 12 a § rättegångsbalken meddelat prövningstillstånd på det sätt som framgår av punkten 5.

## SKÄL

### Bakgrund

1. Alektum ansökte om betalningsföreläggande mot NS hos Kronofogdemyndigheten. Myndigheten lyckades inte delge henne ansökan. Målet skrevs senare av eftersom inte heller bolaget lyckats delge henne.
2. Alektum ansökte därefter om stämning mot NS för samma fordran och yrkade ersättning för rättegångskostnader avseende bl.a. kostnader som uppkommit i förfarandet enligt lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning, BFL.
3. Tingsrätten utfärdade stämning och handlade målet enligt reglerna i 1 kap. 3 d § rättegångsbalken om förenklade tvistemål. I en tredskodom mot

NS ansåg tingsrätten att yrkandet om ersättning för kostnader i målet om betalningsföreläggande inte kunde bifallas. Tingsrätten anförde att sådana kostnader inte kunde ersättas i förenklade tvistemål när målet inte överlämnats från Kronofogdemyndigheten till tingsrätten.

4. Hovrätten har inte meddelat prövningstillstånd.

### **Frågan i målet**

5. Högsta domstolen har beslutat att pröva frågan om Alektum har rätt till ersättning enligt 18 kap. 8 a § rättegångsbalken för sina kostnader i processen enligt lagen om betalningsföreläggande och handräckning. Frågan om prövningstillstånd i hovrätten har förklarats vilande i avvaktan på denna prövning.

### **Förfarandet i mål om betalningsföreläggande**

6. I en summarisk process kan en borgenär ansöka om bl.a. betalningsföreläggande för att få ett krav fastställt på ett snabbt, enkelt och billigt sätt. Handläggningen sker hos Kronofogdemyndigheten enligt lagen om betalningsföreläggande och handräckning. Vid delgivning av ansökan kan Kronofogdemyndigheten – till skillnad mot vad som gäller handläggning i rättegång vid tingsrätt – normalt inte använda sig av kungörelsedelgivning (se 29 § BFL). Om ansökan delges och kravet inte bestrids kan Kronofogdemyndigheten meddela ett utslag, som är en exekutionstitel (se bl.a. 42 §).

7. Om svaranden bestrider en ansökan eller ansöker om återvinning av ett utslag kan Kronofogdemyndigheten överlämna målet till tingsrätten för vidare handläggning (se 36 och 54 §§ BFL). Talan anses i dessa situationer ha väckts när ansökan om betalningsföreläggande kom in till Kronofogdemyndigheten och de av sökanden ingivna handlingarna ska anses som stämningsansökan (se 60 §).

8. Om Kronofogdemyndigheten inte lyckas delge ansökan ska sökanden erbjudas att själv ombesörja delgivning. Antar sökanden inte erbjudandet, ska ansökan avvisas. (Se 30 § BFL.) Om erbjudandet antas men delgivningen misslyckas förfaller ansökan och målet skrivs av (se 29 § sista stycket BFL och 32 kap. 2 § rättegångsbalken). Även av andra skäl kan mål hos Kronofogdemyndigheten avvisas eller skrivas av, exempelvis när en ansökan återkallas (se 22 § BFL).

9. Ersättning för kostnader kan i mål om betalningsföreläggande utgå hos Kronofogdemyndigheten enbart när utslag meddelas. Sökandens rätt till ersättning är då begränsad till vissa angivna kostnader för bl.a. eget arbete, ombud eller biträde och ansökningsavgift. Sökanden har vidare rätt till skälig ersättning för bl.a. delgivning. (Se 46, 48 och 50 §§ BFL.)

### **Rättegångskostnad när ett krav först handlagts i den summariska processen**

#### *Ersättning för rättegångskostnad i tvistemål*

10. Huvudregeln i tvistemål i allmänhet är enligt 18 kap. 1 § rättegångsbalken att den part som tappar målet ska ersätta motparten hans eller hennes rättegångskostnad. Ersättningen ska enligt 8 § normalt motsvara bl.a. kostnaden för rättegångens förberedande och talans utförande jämte arvode till ombud eller biträde, såvitt kostnaden skäligen varit påkallad för tillvaratagande av partens rätt. Såsom åtgärd för rättegångens förberedande anses förhandling för biläggande av tvistefråga som har omedelbar betydelse för partens talan.

11. Att kostnaden för rättegångens förberedande ersätts innebär att kostnader som en part har haft i den summariska processen kan vara ersättningsgilla. Det finns inte någon särskild föreskrift i 8 § som utesluter ersättning också för kostnader hänförliga till ett mål om betalnings-

föreläggande som har skrivits av eller avvisats till följd av bristande delgivning, så länge de allmänna förutsättningarna i paragrafen är uppfyllda. Vid beslut om vad som utgör skälig ersättning för kostnader i den summariska processen bör dock hänsyn tas till de kostnadsregler som gäller för det förfarandet. (Jfr prop. 1989/90:85 s. 135 f.)

12. Det ska i detta sammanhang framhållas att när en part inlett en rättegång genom ansökan om stämning, trots att saken lika gärna hade kunnat avgöras i ett mål enligt lagen om betalningsföreläggande och handräckning, är hans eller hennes rätt till ersättning begränsad till vad som kunnat utgå i ett sådant mål (se 18 kap. 3 a § rättegångsbalken).

*Ersättning för rättegångskostnad i förenklade tvistemål*

13. För mål som handläggs enligt reglerna i 1 kap. 3 d § rättegångsbalken om förenklade tvistemål där värdet av vad som yrkas uppenbart inte överstiger ett halvt prisbasbelopp (28 650 kr år 2024), finns det begränsningar i möjligheterna att få ersättning (se 18 kap. 8 a §).

14. Ersättning i förenklade tvistemål utgår enbart för vissa angivna kostnadsposter och endast i den utsträckning som kostnaderna skäligen behövs för att ta tillvara partens rätt. De kostnader som ersätts är bl.a. kostnad för rättslig rådgivning under en timme vid ett tillfälle för varje instans, ansökningsavgift och tilläggsavgift samt kostnader för inställelse och bevisning. Till skillnad mot vad som gäller i ordinarie tvistemål är kostnad för rättegångens förberedande inte ersättningsgill i förenklade tvistemål. (Jfr NJA II 1973 s. 764 ff.)

*Särskilt om rättegångskostnad i förenklade tvistemål när ett mål först handlagts i annan ordning*

15. I 18 kap. 8 a § sjätte stycket rättegångsbalken anges att om målet till en början har handlagts i annan ordning än den som gäller för förenklade

tvistemål, lämnas ersättning för kostnad som avser den tidigare handläggningen enligt de kostnadsregler som gäller för denna.

16. Enligt de ursprungliga förarbetena till paragrafen tar regeln sikte bl.a. på fall där talan har inletts som en ansökan om betalningsföreläggande och de kostnader som är av intresse är sådana som har uppkommit innan målet överlämnats till det förenklade förfarandet (jfr NJA II 1973 s. 769 f.).

17. När ett mål överlämnas från Kronofogdemyndigheten till en tingsrätt hänger ansökan om betalningsföreläggande samman med talan vid tingsrätten. Detta visar sig bl.a. i regler som anger att talan i dessa situationer ska anses ha väckts när ansökan kom in till Kronofogdemyndigheten och att de av sökanden ingivna handlingarna ska anses som stämningsansökan (se p. 7). I dessa fall går det alltså att tala om att målet vid tingsrätten till en början har handlagts i annan ordning än den som gäller för förenklade tvistemål.

18. Den nyss beskrivna situationen skiljer sig emellertid från den där målet hos Kronofogdemyndigheten avslutas genom att ansökan skrivs av eller avvisas. Borgenären får då fullfölja sitt krav genom att ansöka om stämning vid tingsrätten och alltså inleda ett nytt förfarande.

19. Utformningen av 8 a § – som uttömmande reglerar den ersättning för rättegångskostnader som kan utgå i förenklade tvistemål (se p. 14) – ger alltså vid handen att det enbart är när ett mål överlämnas från Kronofogdemyndigheten som kostnaderna där är ersättningsgilla i rättegången. Även om det genom begränsningsregeln i 3 a § (se p. 12) kan uppstå osäkerhet beträffande var rättsliga åtgärder ska inledas, kan borgenären inte av den anledningen anses berättigad till ersättning utöver vad som medges enligt 8 a §.

**Bedömningen av frågan i detta mål**

20. Alektum har i det förenklade tvistemålet således inte rätt till ersättning för kostnader som uppkommit i målet om betalningsföreläggande som Kronofogdemyndigheten skrivit av. Den i prövningstillståndet ställda frågan ska besvaras i enlighet med detta.

**Prövningstillstånd**

21. Mot bakgrund av den bedömning som gjorts beträffande frågan i målet finns det inte anledning att meddela prövningstillstånd i hovrätten.

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

I avgörandet har deltagit justitieråden Gudmund Toijer, Svante O. Johansson (referent), Johan Danelius, Anders Perklev och Margareta Brattström  
Föredragande har varit justitiesekreteraren Axel Johnsson